

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod* velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24—	v upravnemu prejemam:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četr leta	550
na mesec	2—	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Credništvo: Knafljeva ulica št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Dobernigova staru pesem.

Celovški zastopnik Dobernig je v včerajšnji seji poslanske zbornice na dolgo in široko odgovarjal na Grafenauerjeva razkritija o turških razmerah na Koroškem. Kar je povedal Dobernig, je tako plitvo in balno, da res obzalujemo koroško deželo, če nima inteligentnejših stav med svojimi nemškimi poslaniki. A še to, kar je Dobernig povedal, je staru pesem. Prav tako, kakor Dobernig sedaj, so pred 30 leti govorili in pisali kranjski nemškutarji, prav tako govorile in pišejo štajerski in koroški Nemci vsa ta leta sem, odkar se je začelo slovensko narodno gibanje.

V kakih razmerah žive Slovenci na Koroškem v narodnem oziru, je znana stvar. Postava jim pač jamej ravnopravnost v šoli, v uradu in v javnem življenju, a kar jim postava jamej, tega jim vlada in Nemci ne dajo. Sole so nemške in služijo same ponemčevanju slovenskih otrok. Iz uradov so Nemci z vladno pomočjo skoraj popolnoma odpravili slovensko uradovanje, da prišlo je tako lateč, da človek ni varen svoje prostosti in svojega življenja, če se držne zahtevati svojo pravico v slovenskem jeziku. Slovence je na Koroškem brezpraven in »vogelfrei«, s Slovenci na Koroškem delajo tako, kakor da je to plemo, ki se mora v javnem interesu kar najpreje ugodobiti.

Sedaj pa se drzne človek tako inferijornih duševnih kvalitet, kakor je Dobernig, te razmere postavljati v luč, kakor da so to najboljše razmere, ki vladajo na Koroškem in na Slovencih, zahtevajoč svoje pravice in zakonito pripoznane pravice, motijo mir in soglasje v deželi.

Na tisto pomečkanu nemško trobento, ki jo slišimo že več kot trideset let, je zatobil tudi Dobernig. Nemškutarje in odpadnike se proti celovški zavojnici pokazujejo v njimi, da Sovenci ne žele drugega, kakor da jih smejo Nemci dalje zadržati.

Stara in obrabljena zavojnica, s katerimi je prepletel Dobernig svojo govoranco, pač niso vredna, da bi ih posamično zavračali. Zlasti ker so polemike v takih stvarah vedno brezplodne. Dokazi Nemcu stokrat, da nima prav, opravil ne bo ničesar. Ovrži Dobernigova zavojnica Še

tako prepričevalno, trolil bo le še dalje svojo »vižo«.

Toda dejstva kriče glasnejše, kar vse nemške trobente. Dejstva kriče do neba, da Nemci na Koroškem z vladno pomočjo sistematično ubijajo slovensko narodnost in delajo sistematično in z brutalno brezobzirnostjo, pa z železno doslednostjo, na popolno ponemčenje Slovencev, da bi zgradili stebre nemškemu mostu do Adrike in pripravili pruskim bataljonom pot do Trsta.

Vemo davno, da je to cilj vsega nemščine. Iz Sybelovih in Treitschekovih spisov, iz testamenta cesarja Friderika, iz izjav kneza Bismarcka in drugih del vemo, da smatra nemški narod podjarmljenje Slovencev in zavojevanje Trsta za predpogoji nemški premoči v Evropi, in zato umevamo početje nemških strank. Schönerjanci so vsaj tako pošteni, da to priznavajo, gabijo se nam pa taki ljudje, kakor Dobernig, ki se namaškeradijo za nedolžne ovece in bolestno zavijajoči oči proti nebu, če Slovenci kale mir v deželi, tisti Slovenci, ki jim Dobernig in tovariši strežejo po življenju.

Iz parlamenta.

Seja posl. zbornice. — Proračunska debata. — Grafenauerjev nujni predlog.

V včerajšnji seji poslanske zbornice se je pričela debata o proračunu. Debata ni prinesla razen nekaterih stvari v govoru posl. Sylvestra previč zanimivega. Posl. Sylvester je protestiral proti temu, da opozicija nazivlje Nemce za »vladno stranko« ko vendar sploh nobenska vladna stranka ni. Nemci so vedno nastopili proti vladu, kadar je to zahteval njih interes. V parlamentu ni mogoče doseči sporazuma, ker različni govorniki rabijo različne jezike. Vsak poskus po enotnem poslovnom jeziku Slovani izpodbjajo. Nemci nimajo nobenega interesa na tem, cele dni poslušati nerazumljive govorove. Tudi se same na sebi so predolge, da bi bilo mogoče jim pazno slediti. Govornik pravi, da tudi delo v odsekih ni najzornejše; seje so pogostoma neskllepene. Govornik slednji prosi vse poslanece naj delujejo na to, da se parlament povzdigne na višje stališče in ne pada vedno nižje. Manjka enotnega cilja in programa, in vrlada se pogaja s strankami le kadar rabi glasove.

Govornik je prepesimističen, da bi upal na trajno sodelovanje strank. Kakor vsi drugi, tako se tudi Nemci ne organizirajo več po strankarskih programih, temveč na popolnoma narodnostni podlagi. Slednji govornik z ozirom na ustanovitev »Nemške narodne zvezze« pravi, da so se Nemci sicer nacionalno koncentrirali, da bi bolje varovali interes nemškega naroda na Avstrijskem, da pa so pravljeni sodelovali z vsemi drugimi, v skupno korist.

Proračunska debata se je prav zgodaj prekinila in nadaljevala se je razprava o nujnem predlogu posl. Grafenauerja glede zapostavljanja slovenskega jezika pri železnicah na Koroškem. Glavno besedo je imel nemški nacionalec Dobernig, ki je skušal ovreči Grafenauerjeve trditve. Spominja se tistih zlatih časov, ko so Nemci brez ovira sami vladali na Koroškem. Treti, da nima samo posl. Grafenauer pravico govoriti v imenu koroških Slovencev temveč tudi še dva druga, nemška poslane, ki sta dobila prav veliko število slovenskih glasov. Nemški poslanci koroški imajo dolžnost takoj odgovoriti na vso kritiko koroških razmer. Te razmere nikar niso turške ali azijatske. Zakaj posl. Grafenauer ni tudi govoril o gospodarskem in kulturnem razvoju dežele? Govornik povdarija, da Grafenauerjev predlog niti nujen niti potreben, ker je doslej vsak baje dobil na slovensko zahtevo vozni listek na kolodvoru. (Grafenauer: jaz pač, pa drugi ne!) Govornik trdi, da se je na Koroškem vse zgodilo le vsled nemške pridnosti: mesta so baje ustavljani Nemci, ki jih je danes na Koroškem baje tri četrtine. Pa se tista četrtina Slovencev se vsa ne strinja z Grafenauerjem na Koroškem. Na Koroškem baje sploh ni čisto slovenskega ozemlja, povsod so tudi Nemci. Celovščina je popolnoma nemško mesto, 2 % Slovencev, ki so jih našeli baje l. 1900, pač ne prihaja v pošt. Ljubljana ima baje 35 % (!!!) Nemcev, pa kako tam Slovenci nastopajo proti njim! Cela akcija zaradi železničnih listkov ima značaj provokacije, ki jo je treba obsoditi. Govornik brani železnične uradnike in uradnice, češ da niso primorani v Celovščini razumeti nerazumljivo slovenščino. Dobernig obsoja dr. Brejea, ki je baje spravil narodnostni boj tudi na polje justice; imenuje tako postopanje zlobno šikaniranje. Govornik govori

slednjic o trializmu, ki ga karakterizira kot stremljenje slovenskih in hrvaških poslancev napraviti iz anektiranih provinc z Dalmacijo, Istrom, Trstom, Kranjsko, Goriško, Spodnjo Štajersko in slovensko Koroško vred veliko vseslovensko državo. S tem naj bi bili Nemci od vseh strani obkoljeni in odtrgani od Adrije. To se razume, da Dobernig ne more v to privoliti. Od Nemcev je bila ogromna napaka, da so ignorirali gospodarski in kulturni napredok Slovencev, ki se nikakor ne da tajiti, in so jih gledali od zgoraj dol. Razmere so se pač temeljito spremeni. Priporoča Nemcem, kar jim je priporočal že Bismarck: uče naj se slovenski jezikov. To ne velja samo za Nence na Češkem, temveč tudi za Nemce na jugu. Uče naj se slovensko! Le če bodo znali jezik nasprotnikov, se bodo mogli uspešno z njim bojevati. Govornik slednji prosi, naj se odkloni iujnost Grafenauerjevega predloga. — Železni minister Wrba pravi, da je o posameznih slučajih uvedel preiskavo, ki pa še ni končana, zato ne more še ničesar povedati. Na podlagi dosedjenih informacij pa konstata, da Grafenauerjev trditve baje ne odgovarjajo povsem resnici. Če pa resnici odgovarjajo, bo vse potrebno kreni. Za sedaj pa se ne strinja z najnajstjo predloga in niti ne z meritom. — Zadnji je govoril češki agrarac Zahradník. Dejal je, da Slovani ne zahtevajo nobenih predpravic, temveč samo upoštevanje. Kritizira postopanje vlade proti Slovanom; nastavlja uradnike, ki ne razumejo jezika prebivalstva. Slovani bi morali imeti v železničnem ministrstvu 80 uradnikov, pa nimajo nobenega. Slovani imajo nasproti državi svoje dolžnosti, zahtevajo pa zase od vlade enakopravnosti.

Vloženih je cela vrsta interpelacij, med drugimi: posl. Korošča zradi napada na nekega slovenskega učencev v Št. Lenartu; posl. Robleka zaradi postopanja slovenjegraškega okraja glavarstva pri volitvah v Šoštanj; posl. Lukas in Riese zaradi katastrofe v Rablju.

»Nemška narodna zveza. — Proti ministru Stürgku.«

V svoji večerni seji dan 1. t. m. je »Nemška nar. zveza« debatirala o imenovanju Schmoranzera za sol. nadzornika na mariborskem učiteljicelu. Govorniki so prav ostro nastopili proti načnemu ministru. Najbolj se je razvrel posl. Wastian, ki je kar

proglašil grofa Stürgka za nasprotnika Nemcev. — Sklenili so poslati k min. predsedniku deputacijo protestirati. — Protestirali so tudi proti dvojezičnosti pri ravnateljstvu drž. železnic v Pragi, proti razmeram pri fin. ravnateljstvu in pri justici v Bukovini itd.

Nadškof Dvornik.

Z Dunaja se poroča, da je postepenje vatikanskih krovov proti nadškofu Dvorniku na merodajnih mestih zelo presenetilo. Vlada se je v stvari informirala in je pri volji ugoditi upravičenim zahtevam Dvornika. Nadškof želi stopiti v pokoj in želi da pride na njegovo mesto kak Hrvat. To bo menda škof iz Šibenika Pulišić.

Društvo c. kr. državnih računskih uradnikov

je imelo v soboto zvečer svoj redni občni zbor. Otvoril ga je predsednik g. Maks Bradaška, ki je omenil, da se je kot zastopnik društva udeležil občnega zборa centralne organizacije v Brnu. Društvo je darovalo iz svojih blagajnic 80 K. društvu »Otrok«, istotako pa »Društvu za boine na pljučih«. Blagajniško poročilo izkazuje s prebitkom iz l. 1908. dohodkov (članarina, neko dario itd.) 773 K. troškov pa 645 K; prebitka je torej 128 K. Nato da občni zbor odbrori avsolutorij. V novi odbor so bili izvoljeni slednji gospodje: predsednik M. Bradaška, od strani vladnih računskih uradnikov: H. Czerny, J. Skalar in A. Zajc, od strani finančnih računskih uradnikov pa: K. Gruber, F. Goritschnigg in J. Pezdič. Preglednika sta gg. A. Petrovčič in R. Schumič. Članarina se zniža na 50 v mesečno. — Nato je sledila podrobna debata o službeni pragmatiki za c. kr. državnih uradnikov. Ta debata se je zaključila v nedeljo dopoldne v malih dvorjan »Uniona«. Nedeljsko nadaljevanje obč. zbor je zopet otvoril predsednik g. M. Bradaška, ki je pozdravil navzoč, pred vsem fin. ravnatelja dvornega svetnika Klimenta, drž. poslanca Gostinčarja, drž. poslanca Mandlja in zastopnika »Sl. Naroda« in »Laibacher Zeitung«. Naznanil je, da so svojo odstopnost opravili: predsednik centralne organizacije, posl. Hribar in posl. dr. Hočevar. Nato odda predsed-

LISTEK.

Malomesten dogodek.

Spisal M. Pugelj.
(Konec.)

»Kaj praviš?« se je smehljal in kazal svoje bele in močne zobe, ki so se svetli iz rjave obrazove barve. — Da si se žaljubil? Hahaha, ti nerodnežti! In v tako damo, ki ni kar nič naše vrste! Za umetnost, si dejal, da vse nori! Ta bo lepa! Le vzemti jo, pa boš videl, kako tekne zvečer lirska nešen mesto dobre večerje! —

Gospod doktor se je na glas smejal, gospod uradnik pa je vihal na svojem rdečeličnem obrazu male brice, se tipal po bradi in po licu, kakor bi iskal bodoče brade in ga prijazno miril in pogovarjal.

»Jo že obrinem! — je tolaljil njenega in sebe. »Kar zasukal jo bom, vidis tako-lele! In pokazal je z rokami, kako bo zasukal. »Nič ti ne skrb, kako bo po pozneje! To že vse jaz odpravim! Ampak za zdaj, vidiš, zdaj pokazi svojo modrost! Knjig je treba vseh mogočih slovenskih knjig in tudi leposlovnih mesečnikov. Denarja je škoda, kje jih mogoče dobiti?«

»Malenkost!« je zamahtnil gospod doktor. »Največja malenkost, najenostavnejša stvar! naroci, kar naroci! Vse tisto, za kar že več, in za

kar še izveš, vse tisto naroci! Dobis takoj po pošti! Ljubljanski knjigotržci kar bodijo po takem blagu, kakor mlatiči po žitu. Še veseli so, da se znebe balasta.«

»Po poštem povzetju?« je vprašal v skrbih uradnik. »Po poštem povzetju naj bi naročil!« In se takoj vidno razhalostil.

»Nič, nič,« je zmajeval doktor z glavo in se skoro jezno vedel. »Kaj po poštem povzetju, zakaj po poštem povzetju? Naroči, pa konec!«

»Kdo bo pa poslal — tako — Tebi nič, meni nič — brez denarja?« je še vedno žalostno spraševal uradnik.

»Vsek, prav vsak!« je odločeno zatrjeval doktor. »Ti samo naroči, kar hočeš in kar hočeš! Knjige in mesečnike! Sprejmi, spravi, pa molči! Tako je!«

»A pozneje je treba plačati?« je skrbel uradnik.

»Molč!« je mogočno učil doktor.

»Pa tirjajo!« se je pobrigal.

»Naj tirjajo! Strgaj opomine, vrzi jih v peč in molč!«

»A,« se je čudil gospod uradnik, ko mu niso hoteli odločni doktorjevi nauki v glavo. »A - a - a! Vidiš, ko ti ne verjamam! Pa če mi to storkat potrdiš in tisočkrat isto vame zakričiš, pa ti še vseeno ne verjamam. Mi ne gre vse skupaj v glavi, so že taki moji možgani, ni pomoči!«

»Pa pusti!« se je vznevoljil gospod doktor. In po daljšem molku in

globokem požirku vina se je vnovič pozanimal skrbni in varčni gospod uradnik:

»Ali si ti že kdaj tako napravil?«

»Kadar se mi je ljubilo!« je pojasnil nekako užaljeno gospod doktor. »Doma leži med staro šaro polno zaprašenih posameznih številki raznih leposlovnih mesečnikov. Zaprašenih in nerazumljivo slovenščino. Kdo pa ima čas za tako sanjanje.«

»Pa si — plačal?« je ponizočil uradnik.

»Ne! Kaj ti pride?« se je zavrel doktor. »Kdo bo za take reči. izmestil denarje?!! Nikoli nisem dal vinarja zanje.«

»A če bi zahtevali?« se je nadpre in naprej bal in plačil gospod uradnik.

»Tiste cunje naj pobero!« se je naenkrat razljutil gospod doktor in zelo odločno potegnil s plosko dlanjo po svojih laseh. »Kar pridejo naj, pa naj vzemmo vse skupaj! Pa naj bodo veseli tistih prašnih papirjev, pa naj uživajo in se zadoste z njimi do sodnega dne. Amen!«

stvo g. A. Zajca, sam pa referira o vladnem načrtu službene pragmatike za c. kr. drž. uradnike in usluženice. Konstatura, da prinaša načrt marsikaj dobra, vendar pa so nekatere točke, ki bi jih vendar kazalo popraviti. Pred vsem je kvalifikacija le deloma javna. Da je mogoče polnoma presoditi lastno kvalifikacijo, je treba imeti vpogled tudi v kvalifikacijo svojih kolegov; to pa ne zato, da bi morda kdo hotel znižati kvalifikacijo kolega, temveč da bi izboljšal svojo lastno. Poleg članov, ki jih imenuje vlada, naj bi v kvalifikacijski komisiji bili tudi zastopniki voljeni od uradništva. — Načrt zahteva od uradnikov, da morajo slučaju potrebe delati tudi čez uro, če koli nagradi pa ne govoriti nicesar; bilo bi le pravično, če se čezurno delo tudi primerno nagradi. — Dopust je premalenostno odmerjen. Do 10 službenih let naj bi dopust na leto znašal 3 tedne, vsako leto bi se pa prišel po en dan več. — Dobro je, da se je določil praktikantom takoj adjutum, toda minimum 600 K je pri današnjih draginjskih razmerah vendar premajhen. Vsaj 800 K naj bi vrlada dovolila kot minimum. — Disciplinarni red ima marsikako dobro določbo, vendar je pa maksimalna enkratna globla 100 K previsoka, dovolj je 20 K. V disciplinarni komisiji naj bi prišli tudi zaupniki uradništva. — Po krivici suspendiranemu uradniku, kateremu se izplača zadržana plača, naj se izplačajo tudi zamudne obresti. Kazen naj se ne zabeleži v stanovski izkaz temveč v poseben kazenski zapisnik. — Govornik slednjč predlaga sledečo izjavo: ki je bila potem soglasno sprejeta:

Zbrano celokupno državno računsko uradništvo na Kranjskem beleži o priliku, ko je visoka vrlada predložila visoki zborniki osnutek službene pragmatike, s hvaležnostjo prijavno stališče visoke vlade nasproti življenskim potrebam uradništva. Obenem pa poigra svoja petita, v kolikor ne najdejo izraza v tem osnutku, v naslednjih resolucijah:

1. Zbrano računsko uradništvo na Kranjskem smatra za neodvrstljivo zahtevo pravičnosti, uveljavljenje, prehodne določbe, ki varuje pridobljene pravice že službujočim uradnikom in praktikantom pripoznaj čim oziroma datum prve prihodnje činovne uvrstitev v okviru dotedne razpredelnice, toda upoštevajoč neprikrajšano skupno službeno dobo. V tem bi videlo delno odškodovanje za občutno prikrajšanje, katero je trpelo v svojem dosedanjem napredovanju vsled neugodnih ali majhnih statusev.

2. Zbrano računsko uradništvo na Kranjskem pričakuje, da se državno računsko uradništvo spričo ujegočega važnega, težkega in odgovornega stališča v državnih upravi, dalje spričo od njega zahtevane predizobrazbe, državne izkušnje na visoki Šoli in dovršitve visokošolskega tečaja, ki naj se nadalje izpolnil in katerega obisk naj se v bodoče ne izpregleda več, vrsti v drugo uradniško skupino.

3. Zbrano računsko uradništvo na Kranjskem pripozna strogo izpolnjevanje dolžnosti za najvažnejšo nalogu državnega uradnika, toda ne prikriva si, da je za vsestransko presojo, v koliko je presojevanje svojo dolžnost izpolnil oziroma kršil, sledovanje tovarishev neobhodno potrebito. Svojega klica po sodelovanju protostolnih zastopnikov uradništva pri kvalifikacijskih in disciplinarnih komisijah z glasovalno pravico torej ne more opustiti. Smatra nadalje kot korist za državno upravo, kot srečstvo, ki iztrebi in zabrani vse nezdravo, da so ti zastopniki discipli-

bil naročil pred časom, da bi se ji prikupil. Tudi tisti mesečniki so izostali.

Cakala sta oba: Beatrika v tih jezi na izdajatelje, ki so tako lahkomiselnici, da naročenih in plačanih listov ne pošljajo. Podbregar v tih skribi, kako bi se dala mirnim potom odvrniti dvostranska nevarnost, ki preti na eni strani z izgubo denarja in na drugi z žrtvovanjem sreče in neveste v zakona.

«Težka zadava!» je razmišljaj Podbregar.

«Jako zamotana in temna zadeva!»

Cakal je prvi dan, drugi in tretji, pa je vse spalo, od nikoder ni bilo glasu.

«Kje je moja »Zarja? se je čudila gospodična Beatrika in spraševala svojega razmišljenega čestilca.

«O — v Ljubljani!» je odgovarjal zelo brido gospod uradnik. »Treba bo napraviti primerne korki, treba bo pisati, opozoriti, sploh toinono.«

A kakor toča iz oblakov, tako nenadoma ga je zadele velika nesreča. Po trgu je šel, od daleč je zagledal gospodično Beatriko in že izza vogla se je prijavno in vlijudno smehljal.

A ona je bila hladna, gledala je, kakor bi ga ne videla.

narsne iznosi, kadar izvršujejo svoj mandat. Prepričano je končno, da je mogoče pripisati državnim uradnikom zunaj službe vse državljanske pravice in dolžnosti, v kolikor ni priredita služba sama in njen neposredni interes, ne da bi pri tem trpelo stališče državnega uradnika ali interes države.

Nato jo posl. Gostinčar zagotavljal navzoče zborovalce naključnosti poslavcev in je izrazil upanjo, da bo službena pragmatika pač še letos v parlamentu rešena. — Slednjič zaključi predsednik g. M. Bradaška z zahvalo vsem udeležencem občni zbor.

Dnevne vesti.

+ Karol Kotnik †. Največji dobrotnik družbe sv. Cirila in Metoda, gospod Karol Kotnik, je bolhal že od novega leta sem, a s čudovito eneržijo se je vzdržal na nogah do zadnjega in z njemu lastno skrbnostjo in vestnostjo opravil svoja dela. — In šele zadnji dan se je vlegel ter popolnoma mirno spravil svoje stvari v red ter napravil še ponoči svojo oporočko, katero je narekoval vrhniškemu c. kr. notarju g. Komatarju. Iz kroga slovinženirjev poročajo: Kotnik je kot tehnik na Dunaju bil duša slovenskih tehnikov. Zbirali smo se v gofstilni »Zum scharfen Eck«, kamor so večkrat prihajali tudi slovenski vsečiličniki. Kotnik je bil vsem izgled narodne zavednosti in narodnega mišljenja. Najbolj so ga zanimali gospodarske stvari. Bil je odličen tehnik in izborno područen v vseh nacionalnoekonomičnih vprašanjih. Spoznaval je važnost narodnega gospodarskega dela bolje, kateri koli drugi tedanjih slovenskih visokošolcev na Dunaju in nam je pomen tega dela znal razložiti z redko bistromnostjo. Vobče je bil tih in skromen, a ljubil je veselje ljudi in je posebno rad imel največjega med veselimi slovenskimi visokošolci. Zivel je Kotnik kot dijak vedno skromno in štedljivo, kar je storil, je vse preudaril, a tovaršem je od sreča rad pomagal, kolikor je mogel — in da so ga revni slovenski študentje pogostoma »napumpali«, to se pač od sebi razume.

+ »Cirilmotodarija«. Veleno volilo umrlega gospoda Karola Kotnika je kakor strela z jasnega zadebla klerikalcev. Ne tare jih samo zavist, nego boli jih še nekaj: dobročutijo, da je to velikansko volilo odgovor na njih infernalno gonjo proti družbi sv. Cirila in Metoda. »Slovenčeva« »Cirilmotodarija« je razburila vse kroge, tudi politično indifferentnejše, užalila je v dno duše tudi ljudi, ki se sicer vsled svojih zasebnih opravkov in skrbi ne bavijo dosti z javnimi zadevami, razumljila in razgrevila je celo kroge, ki so strogoverni in v svoji vernosti ne vidijo, kako grdo klerikalizem vero zlorablja. Med onimi, ki jih je »Slovenčeva« sramotna gonja zoper družbo sv. Cirila in Metoda, globoko užalila, je bil tudi pokojni gospod Karol Kotnik. Ta blagi, tihu mož je dobro čutil narodno izdajstvo, ki tiči v klerikalni gonji in ker je svoj narod nad vse ljubil, goreče in nesobično, je »Slovenčeva« gonja pač bila odločilna, da je postavil družbo sv. Cirila in Metoda za svojega glavnega dediča.

+ Klerikalci se žrtvujejo. Iz sičnega »Slovenčeve« smo tudi izvedeli, kako se žrtvujejo. Ako bi naprednjaki zbrali milijone za narodne namene, bi še mogli toliko storiti, kakor store klerikalci. Zlodej vedi,

»Kaj ji je?« se je vprašal in vse slovenske liste, dnevnike in mesečnike je prekel po vrsti in vso slovensko literaturo s pisatelji vred.

»Da bi jih satan prisilil drugače tratiti čas, kakor pa s to sprostimo literaturo!« Se jih je razvnet spomni in dočital:

»Zaradi toga bo! Že vemo!«

Ko je prišel do nje in se je najuslužnejše poklonil, je dejala, da ne utegne postajati sredi trga in da se ji mudi. Tudi, da je oče zdrav, in da v par dneh odpotujejo. Poslovni se pismeno.

Beatrica je odšla, gospod uradnik je obtičal sredi trga z rdečimi ušesi in s takimi občutki, kakor bi imel mesto misli kamenje v glavi.

Doma za mizo ga je čakalo belo in drobno roko popisano pismo:

»Kakor vidite, me točijo zaradi vaših darov! Glejte, da te stvari uredite! mene pustite v miru, in Bog daj, da bi vas povsod doletela taka neoda kakor pri meni, kjerkoli in kadarkoli bi se skušali mešati med dostojne ljudi. Beatrika.«

Ko je segel gospod uradnik drži v kuvertu, je držal v tresoci denici sodniški list. Omahnil je na stolu nazaj in bolj vzdihnil kakor izpregorovil: »Da bi bil placač naravnino vsoj za »Zarjo«, vsoj za »Zarjo«.

hko da se nikjer ne zapri te kljubkalno žrtvovanju. Naprednjuki zlagajo vinjarje, krone in stotake za narodne namene; med naprednjaki se dobre tako plenomiti, idealni možje, kateri Fran Kotnik, Viljem Polak in Karol Kotnik; naprednjaki podpirajo ali vzdržujejo vse važnejše narodne in kulturne društva — pa z vsem tem ne store toliko, kakor klerikalci, ki zbirajo denar za škofa, za cerkev, za mače, za pepeša, za zamorčke in sploh za vse, kar nima nobenega pomena za slovensko narodnost. Ustvarili so si pač sklad za narodno obrambo, a klerikalci ne dajo nič za narodne namene in zato ta sklad nič ne zbere in nicačesar ne storii. A klerikalci bodo vzlje temu trdili, da se žrtvujejo in da več store za narodno obrambo kakor naprednjaki, če bi zbirali milijone!

+ Kam plovemo? Deželni predsednik je pred kratkim sklical sestanek za ustanovitev »Društva za preiskovanje jama«. V začasni odbor je voljenih 7 Slovencev in 5 Nemcev. Kateri ključ je bil merodajen pri tem razmerju? Na Kranjskem, pa 5 Nemcev v tak odbor! V katerem jeziku se bodo gospodje menili o jama? Deželni odbor snuje umetniški svet in kliče vanj — Schwergla. Kako se bodo gospodje menili?

+ Šikane poštnje uprave. Poštna uprava vrača pošljiteljem vse razglednice, na katerih je prilepljen narodni kolek »Ptuj«, dasi je deželno kot tiskovno sodišče zaplembo tega kolka razveljavilo in izreklo, da se ta narodni kolek ne more smatrati za demonstracijo niti proti Nemcem, niti proti vojaštvu. Poštni upravi, kateri je vsak pojav slovenske narodne zavednosti skrajno neljub, ta razsodba ni povoljna, zato se je izigrala kot višja instanca ter izdala odlok z dne 22. februarja t. l., št. 5458, s katerim izključuje iz poštnega prometa pošiljatve z narodnim kolkom »Ptuj«. Vprašamo, kam pa pridemo, ako bo poštna uprava smela na tak način ignorirati razsodbe sodišča in se izigravati kot višja sodna instanca? Vzemimo na primer slučaj, da sodišče razveljavlja konfiskacijo kakršna lista. Uredništvo bo seveda ta preje konfiscirani članek ponatisnilo. Toda če obvelja praksa, ki se je jela v zadnjem času izvajati na poštah, se poštna uprava lahko postavi na stališče: razsodba sodišča nas nič ne briga, za nas je vsebina dotičnega članka še vedno kaznjava, zato izključujemo list s člankom, čevar konfiskacijo je sodišče razveljavilo, iz poštnega prometa. Na tem zgledu se vidi, da postopanje poštne uprave z narodnim kolkom »Ptuj« ni tako nedolžno in brezpomembno, kakor se zdi na prvi pogled. Zato je dolžnost naših poslavcev, da store vse potrebne korake, da prisilijo trgovinsko ministrstvo k preklicu ukaza z dne 22. februarja 1910, št. 5458.

+ Dalmatinski poslanec Bulić je odložil pred kratkim svoj mandat, ki ga ni hotel izvrševati predno ni verificiran. Ker pa poslanska zborница še sploh ni prišla do verificiranja volitev in tudi ni dosti nade, da bi se to zgodilo v doglednem času, se je rahločutni Bulić odpovedal poslanstvu. Daje v znesku 15.000 K, ki jih je Bulić prejel, je porabil za napravo ustanove za uboge dijake.

+ Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Jutri v četrtek se uprizori 8. opereta v tekoči sezoni ter se pojede letos prvič Suppjeva »Donna Juanita«. V tej opereti ima veliko nevsko v igralskem vlogu gdje Hadrabolčeva (kadet Renée), g. Iličić (njegov brat Gaston), g. Pavle, g. Motejl in ga. Bukščeva. Opereta ima krasne zbrane z jugoslovenskimi motivi. Predstava se vrši izven abonementa; za loži par. Ker je ta opereta vpravljena na korist marljivega g. kapelnika Hil. Beniška, se je nadejati največjega poseta. — V soboto se igra prvič Shakespeareva tragedija »Julij Cesar« za par abonente.

+ Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Jutri v četrtek se uprizori 8. opereta v tekoči sezoni ter se pojede letos prvič Suppjeva »Donna Juanita«. V tej opereti ima veliko nevsko v igralskem vlogu gdje Hadrabolčeva (kadet Renée), g. Iličić (njegov brat Gaston), g. Pavle, g. Motejl in ga. Bukščeva. Opereta ima krasne zbrane z jugoslovenskimi motivi. Predstava se vrši izven abonementa; za loži par. Ker je ta opereta vpravljena na korist marljivega g. kapelnika Hil. Beniška, se je nadejati največjega poseta. — V soboto se igra prvič Shakespeareva tragedija »Julij Cesar« za par abonente.

+ Slovensko deželno gledališče. Sinor na repriza operete »Tosca« ni bila bačajalno obiskana, dasi bi bila to zaslužila, kajti predstava je bila dobra in so se zlasti solisti resnično odlikovali.

+ Slovensko gledališče pred sobjem. Danes se je vršila pred tukajnjim okrajnim sodiščem razprava o tožbi ge. Borštnikove zoper gledališčega ravnatelja g. Govekarja — radi placiča v znesku 500 K. Predmet tožbi je sledeči: Dne 6. januarja t. l. je g. ravnatelj Govekar obvestil tožnico, da je njena pogodbila slovenskim gledališčem razveljavljena, ker je ona kršila v več oziarih, in da je kot gledališča igralka odpukanja. Takoj drugi dan je tudi intendance obvestila tožnico o odpustu Ga. Borštnikova je valed tega vložila po svojem zastopniku dr. Wallentachagu tožbo radi placiča dvomesecne plače v znesku 500 K s prip. Tožnica se sklicuje na to, da ona, kot prva gledališča igralka, ni zvezana s prejemanjem manjših vlog. Šodnik g. Cotman prečita nemško tožbo, kateri ugovarja tožnec zastopnik g. dr.

Ivan Tavčar sledi: Tožnec k tožbi ni poslovno legitimiran; on je le uradnik mestnega magistrata, ki je sekvester za dramatično društvo in imenuje ravnatelja slovenskemu gledališču. Pravi tožnec bi bilo »Dramatično društvo in nihče drugi. V dokaz za to navede tožnik akte deželnega odbora in mestnega magistrata. Vse pogodbne sklepke tožnega v imenu »Dramatičnega društva«, kateremu jih mora predložiti v odobrenje. Po pogodbi je bila tožnica dolžna prevzeti delovanje v drami, veseloligri in burki in sicer kadar, koder in kolikor je ravnateljstvo to zahtevalo. Tožnica pa ni hotela sprejemati odzvanjih ji vlog, zanemarjala je skušnje in se ni hotela naučiti sprejetih vlog, tako, da so se drugi igralci pritoževali. Živila je v prepričanju, da drugim igračam osobjem, med katerim je napravljala spletke. Pregrešila se je tudi proti gledališču sestavljajočemu.

+ Kam plovemo? Deželni predsednik je pred kratkim sklical sestanek za ustanovitev »Društva za preiskovanje jama«. V začasni odbor je voljenih 7 Slovencev in 5 Nemcev. Kateri ključ je bil merodajen pri tem razmerju? Na Kranjskem, pa 5 Nemcev v tak odbor! V katerem jeziku se bodo gospodje menili o jama? Deželni odbor snuje umetniški svet in kliče vanj — Schwergla. Kako se bodo gospodje menili? Šikane poštnje uprave. Poštna uprava vrača pošljiteljem vse razglednice, na katerih je prilepljen narodni kolek »Ptuj«, dasi je deželno kot tiskovno sodišče zaplembo tega kolka razveljavilo in izreklo, da se ta narodni kolek ne more smatrati za demonstracijo niti proti Nemcem, niti proti vojaštvu. Tožnici je skupaj z drugim igračam osobjem, med katerim je napravljala spletke. Pregrešila se je tudi proti gledališču sestavljajočemu.

+ Kotnikovega pogreba se udeleži deputacijske raznini narodnih društev iz Ljubljane in ostale Kranjske. Posebno častno je zastopan »Sokol«. Deputacija ribniškega »Sokola« se je že dopoldne pripravila v Ljubljano z opoldanskim vlakom pride do deputacije iz Radovljice, Kranja, Jesenice in baje tudi iz Tržiča. Kakor čujemo, se udeleži pogreba tudi deputacija narodnih dam iz Celja.

+ Na grobu Kotnikovem bo danes govoril prvič predstnik »Družbe sv. Cirila in Metoda« g. vladni svetnik Andrej Senček v i. c.

+ »Slovenčeve Cirilmotodariji« v odgovor so med seboj nabrali in — v zlatu — vplačali narodno-narodni člani učiteljskega zborja na II. državni gimnaziji v Ljubljani 200 K za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda. Nemški profesorji na nemških srednjih šolah so se kar po vrsti oglašali s prispevki za Rosigerjev šolski sklad. Kaj ko

veren, katolički Slovenec, naj nosi vedno in povsod v žepu lažnjivi čkov list »Slovenec«. Da bi le tako bilo, da bi klerikalci nosili »Slovenec« samo v žepu, a večina ga nosi v srcu, to se pravi: nosi v srcu hinavščino, in laž, v srcu in v žepu. Če je Jurčič pohujšljiv, ki piše o dekletih zelo nedolžno, ali so pohujšljive tudi »zgodbe sv. pismak«, ki so nas v ljudski šoli učile, kako je kralja Davida zmotilo izpodrecoanbabše, ali kaj so uganjali meščani Sodome in Gomore. Govorniku bi priporočal par veder »berilin«, to se pravi: Kdor hoče govoriti o Jurčiču in o pisateljih sploh, naj jih najprej vzame v roke in precita! Kajti iz govora so poslušali spoznali, da je imel govornik razven katekizma in mašnih bukvic presneto malo knjig v roki. Vsakdo ve, da zajec ni zver in golob ne ptica roparica, ve pa tudi, da Jurčič ni in ne bo nikdar pohujšljiv. S takimi pridigami ne bomo nikdar vzbudili v mladom sreču ljubezni do domovine, ljubezni do človeštva, kajti mlado in staro ve, da puhla repa ni za jed in gnoj ni za pijačo, kakor ni budalost prebavljiva zdravemu duhu. Kako bi govornik iz samostana govoril o »Slabih posledicah berila«, ki lani ni bil sposoben, da bi preselil, ali je Manpassant za samostansko knjižnico, pristopno šolski mladini, in je oddal knjigo nekemu gimnaziju v presojo. In tak človek naj predava! Vsekarok pa je na navzočnosti dijake, ki so se zbrali iz radovednosti, kaj jim bavečnjak povedal, naredilo budalosti polno in tesnotu duha izrazajoče klobasjanje vtis, da ima čekun na odru namen, mladini iztrgati ljubezen do domačega slovstva in jo pripraviti za zlorabo klerikalnih samopašnih namenov.

Porotne obravnave pri okrožjem sodišču v Novem mestu. Tat iz navade. Franc Lamprecht, rojen v Grebinjah na Koroškem je 33 let star samec. Bil je že 26krat zaprt in sicer 9krat radi prestopka oziroma budodelstva tativne, 12krat radi vlaganja in beračenja in radi drugih pregreškov. Odisejska pot čez Badensko, Würtembersko, Bavarsko, Predalško in Tirolsko, Švico in Italijansko prekinjena z različnimi zapori, ga je privedla na Kranjsko, kjer je v litijskem in trebanjskem okraju zakrivil budodelstvo tativne, ker je na božični dan in dva dni pozneje prilastil si tujo lastnino in sicer dva para čevljev in nekaj oblike, vse skupaj v vrednosti nad 50 K. Obožence nenečesar ne taji in dobrovoljno izpove, da ga je dovela k tativni in k brezdelnosti prva kazen v 18. letu in pravi, da ima nagnjenje k tativni. Kradel je večjidel oblike, perilo in obutev, a ne iz potrebe, kajti imel je pri sebi vribranjen denar. Predlog g. zagovornika dr. Slance, naj se porotnikom stavi vprašanje: »ali je Lamprechtu tativna bolezen, ali je kradel iz nepremagljive sile z ozirom na § 2.« se zavrnje. Porotniki so potrdili vprašanja krvide in vprašanje: »ali mu je prišla tativna v navado?« Franc Lamprecht je bil spoznan krvim budodelstva tativne in obsojen na 5 let težke ječe, poostrene s trdim ležiščem vsaki šesti mesec, po prestani kazni pa se ga postavi pod policjsko nadzorstvo.

V gozdu zmrznil. Dve mlekarici, zredo iz Kastva na Reku sta našli v gozdu 45 let starega Martina Šusterzina iz Kočevja mrtvega. Zdravniška preiskava je dognala, da je mož zmrznil.

Na postaji Pragarsko, ki leži vendar na slovenskem ozemlju, služuje uradnik, ki neče razumeti slovenskega jezika. Ko je neki gospod zahteval vojni listek v Ljubljano, ni človek hotel razumeti, kaj je to. Ljubljana in se še nesramno rogal, ker je tudi že slovenčina veine Weltsprache. Za uradnika, ki služuje na Pragarskem, je slovenčina vsekakdo »weltsprache«, ker bi drugare sploh ne mogel živeti. Vprašali bi pa: Kako pride plačujoče občinstvo do tega, da naj vrenaša nesramnost takih ljudi? Dotični uradnik se razlikuje od drugih ljudi po tem, da ima na svojem bedastem obrazu brazgotino; ali je bil na kaki menzuri udarjen ali pa jo je že kdaj skupil s pasjim bičem, tega ne bomo preiskovali.

»Zvez slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic« glavni letoski zbor ne bode na Jožefovo, ampak dne 3. aprila v Celju.

Tako čuvajo naše pravo! Piše se nam iz krogov štajerskega učiteljstva: Deželni šolski svet štajerski izdal je ukaz do vseh okrajnih šolskih svetov, odnosno okrajnih šolskih nadzornikov, da se na uradnih okrajnih učiteljskih konferencah ne sme razpravljati o stanovskih vprašanjih. To je naravnost kršenje obstoječih tozadnih, postavnih določb! Sigurno pričakujemo, da se bodo zastopniki učiteljstva v okrajnih šolskih svetih odločno postavili napram takih nenočavnosti. Ali so res okrajne učiteljske konferenije le še — uradne eksercije??

Borata zapuščina našim nasprotnikov. V Gorici je umrla neka gospa

Mathilde Covacic rojena Jurčič (č. taj: Kovacič - Jurčič), ki je zapustila mestni godbi gorški 20.000 K, za gradeški hospic 2000 K in petim italijanskim društvam — med temi Legi nazionale — po 400 oziroma 200 K. Italijanski listi ji seveda po vsej pravici pojme slavo. Na zadnjem zborovanju Lege Nazionale v Gorici — katerega se je udeležil tudi deželnih poslanec in odbornik dr. Hinko Stepančič — je blagajnik »slovensko-sporočil in prečital imeni dveh umrlih slovenskih odpadnikov, ki sta zapustila večje svete temu agresivnemu in nam sovražnemu društvu. Tako prihaja denar naših premožnih izgubljenih duš, naših odpadnikov, v roke naših nasprotnikov, da nas s posmočjo istega ložje raznarodujejo in v narodnem ter gospodarskem pogledu teato. — Tužna nam majka!

Jadranska banka v Trstu. V seji upravnega sveta z dne 27. t. m. je bila predložena in odobrena sledenča bilanca Jadranske banke za leto 1909: Aktiva: gotovina 264.881 K 21 h, menice v zalogi 2.965.374 K 90 vin., vrednostni papirji 566.233 K 51 vin., dolžniki 10.242.898 K 50 vin., nepremičnine 260.050 K 17 vin., inventar 27.452 K 55 vin., skupaj 14.326.890 K 84 vin. — Pasiva: delniška glavnica 3.000.000 K, rezervni zakladi 160.500 K, vloge na knjižice in določeni rok 3.298.544 K 63 vin., upniki 7.372.598 K 95 vin., trans. obresti 47.577 K 52 vin., trate 188.994 K 02 vin., nedvignjena dividenda 860 K, čisti dobitek 257.815 K 72 vin., skupaj 14.326.890 K 84 vin. Račun zgube in dočka izkazuje sledeče stavke: V breme: obresti (tek. računov, vlož. knjižice in transitive) 474.076 K 26 vin., upravlji stroški: 20.873 K 26 vin., plača 114.777 K 50 vin., davki in pristojbine 54.729 K 61 vin., odpis inventarja in nepremičnin 11.280 K 50 vin., čisti dobitek 257.815 K 72 vin., skupaj: 933.552 K 85 vin. V dobro: obresti (tek. računov, menic, deviz in vred. papirjev) 760.813 K 22 vin., dobitek na banki in blag. poslib in stavarina hiše 156.102 K 58 vin., prenos dobitka iz leta 1908 16.637 K 05 vin., skupaj 933.552 K 85 vin. — Skupni promet v pretek. letu je znašal 717.205.923 kron 38 vin., nasproti lanskemu 608.206.892 K 58 vin. za 108.999.030 kron 80 vin. več. — Občnemu zboru delničarjev, kateri je določen za 20. marca t. l. bode predlagati upravnemu svetu izplačilo 6%ne dividende.

Nadškof dr. Nagl definitivno zapustil Trst. Pišejo nam iz Trsta: V ponedeljek ob šestih in pol zvečer je dunajski koadjutor dr. Nagl definitivno zapustil Trst in se z brzovlom kom južne železnice odpeljal na Dunaj, kjer je v nadškofijski palači pravljih za »siromaka« — triinajst soban. — Na kolodvoru se je od njega poslovil stolni kapitel tržaški, mestna duhovščina, namestnik, župan, načelnik civilnih in vojaških oblastej in razne katoliške bratovščine in »patrijotična« društva. — Med načočimi — ki so odhajočemu kričali: »viva!« — je bila tudi »čreda« slovenskih marijinih běra, katere sede po Marijinih družbah in ki jih vodijo razni kaplani ter izrabljajo za protinardno štažo, kakor je bila ona pri odhodu nemškega škofa na Dunaj. — Zaveden tržaški Slovenec pa kljčejo nadutemu Germanu v slovo: »Pojdi in ne prikaži se nikdar več med nami, ti grabežljivi volk naših prastarih pravic, pregnaljace slovenskega bogoslužja!«

Hoče po vsej sili končati življeno! Neki 26letni Karel Novak, doma nekje na Ogrskem, stanjuje že delj časa v Trstu, se je tekoma tren mesecev hotel že četrteč usmrtil. — Prvi se je pred tremi meseci zabodel z nožem v vrat, drugič — kmalu potem — se je obstrelil z revolverjem, tretjič si je bil zopet zadal težko ran, z nožem, a bil vsakikrat od zdravnikov obvezan inživljenu rešen. — V ponedeljek večer je Novak vstopil v gostilno, »de Franz« v ulici Vitelli št. 4, ter sedeč nekoliko časa za mizo, se je izgubil v neki skriveni kot go stilne ter se hotel obesiti. Že visečega so opazili gostje, priskočili in mu se pravčasno rešili življeno. Ko je pa ta strasten kandidat »za oni svet« prišel malo k sebi, je v jezi in razburjenosti pograbil politorski kozare za pivo in se z vso močjo udaril dva krat po glavi in si prizadejal dve težki rani. — Vsega krvavega so za silo obvezali in ga odpeljali v bolnišnico. — Novak je pa pred odhodom že zatrdiril, da si vzame na vsak način življeno, in da bo prihodnjič vsaka pomoč brezuspešna.

Starca v goreči obleki. 73letna starca Terezija vdova Castagnoli stanjuječa v ulici delle Ombrelle št. 5 v Trstu, se je v ponedeljek selila v svoje novo stanovanje. — Ko je imela že vso pohištvo v novem stanu, hotela se je preseliti tudi ona. Ker je bila že tema, je pričigala petrolejko in člopo stopnic, a pri tem revicia padla, petrolejka se razbila in starina obleka je bila na mah vsa v ognju. Na njen krik so prihiteli sedje in so na revici pogasili ogenj in

policiali zdravnik, ki je konstatiral, da je nešrečno smrtno nevarno opaljena in osmogenja. — Dal jo je prepletati takoj v bolnišnico, a zdravniku ne upajo, da bi jo rešili. — Pozor pred petrolejko!

Slovensko pevsko društvo na Dunaju priredi v četrtek 3. marca t. l. svoj koncert v dvorani hotela »Savoy«, VI. Mariahilferstrasse 81. Začetek ob 8. zvečer. Petje vodita gg. Anatol Arhangelski in Jos. Macák. Pri koncertu sodelujejo gospica Stefanija Chalupná na čelo in g. Alfred Holý na harfo. Prva točka je Pavla Križkovskega »Utonulá« v oslavu spomina 25letnice smrti slavnega češkega skladatelja. Na sporednu so russki, hrvaški in slovenski zbori. Slovenska zbra sta: »V celici« Ljudevita Hudovernika in »Tam za goro« Karla Jeraja (mešani zbor). Ruski zbor je: I. Cajkovskega »Zbor Vesničan«, veliki mešani zbor s tenorivim solom. Na klavirju spremlja društveni ud g. dr. Lad. Pražák. Koncert je velezanimen, zato je pričakovati, da se ga slovenska inteligencija na Dunaju mnogoštevilno udeleži.

»Sava«, društvo svobod. slov. akad. na Dunaju ima I. red. obč. zbor XV. teč. v ponedeljek, dne 7. svetega t. l. v restavraciji Krautstoff I. Universitätsstr. 9. Spored običajni. Začetek ob 8. zvečer. — Svobodomislinski slovanski gostje dobrodoši!

Društvo »Slovenije« na Dunaju ima VI. redni občni zbor v sredo 2. svetega v gdrusvenih prostorih z občajnim sporedom.

Klub slov. tehnikov v Pragi na znanja predavanje tov. Milana Dolinarja: »O modernem gibjanju v arhitekturi«, ki se vrši v petek, dne 4. svetega, ob 8. zvečer v Kettnerjevi restavraciji na Kralj. Vinogradu.

Defravdant Colle bo izročen avstrijski oblasti. Kakor poročajo italijanski listovi iz Otoka Krifa, bo tam aretiran defravdant goriške »Banca popolare« Izidor Colle izročen avstrijski oblasti, ker je bil na zahtevo te poslednje aretiran. — Trajalo bo pa najbrže kak mesec predno se izročitev izvrši in predno bo priveden v Gorico, kjer se bo proti njemu vršila kazenska razprava pred tamošnjim okrožnim sodiščem.

Odličen slovanski gost v Ljubljani. Tekom tega tedna obišče Ljubljano dr. Kamil Koutak, eden najoličnejših vodiljev poznanjskih Poljakov na Prusku. Koutak se mudi sedaj v Pešti, poseti potem Zagreb, iz Zagreba pa se napoti k nam v Ljubljano, da prouči politične in gospodarske razmere.

70letnica nekdajnega čitalniškega tenorista. Jutri praznuje magistratni pomočni uradnik gospod Gregor Eržen svoj 70. rojstni dan. Starejšim Ljubljancanom je še dobro v spominu njegovo narodno delovanje. Že leta 1863. je vstopil kot tenorist v čitalniški pevski zbor in dolgo vrsto let je ni bilo prireditve, pri kateri bi Eržen ne sodeloval. Sprva samostojen čevljarski, se je v dobi narodnega preporoda docela posvetil pevskemu poklicu in bil pozrtovovan član »Čitalnice«, »Dramatičnega društva«, kakor tudi »Sokola«. Več let je bil tudi v tujini, kjer so visoko cenili njegov lepi glas. Pred 30 leti pa je vstopil v magistratno službo kot pomočni uradnik, kjer se danes vzliči visoki starosti vrši svoje dolžnosti. Vrlemu g. Erženu kličemo: Na mnogaja leta!

Umrila je včeraj v visoki starosti ga. Marija Drachler. P. v m.!

Elektro-Radiograf »Ideal« na Franc Jožefovi cesti št. 1 ima od srede 2. do petka 4. marta sledenči spored: Železnica v Voss. (Po naravi, Maščevanje poslov. (Komično.) Lesna industrija. (Projekta po naravi.) Neimenovani. (Drama.) Ta nočga! (Komično.)

Zaradi pijače. V ponedeljek sta v neki gostilni na Poljanski cesti na karte igrala dva gosta za pijačo. Ko sta nehala, ni hotel izgubitelj plačati za vino, vsled česar se je začel prepir. Dobitelj je postal tako razburjen, da je potegnil iz žepa samokres ter ga nastavil svojemu nasprotniku na prsa. Ta se je seveda tegu silno prestrasil in javil zadevo policiji, ki je razburjenemu igralcu sanokres zaplenila. Izkazalo se je, da je bil samokres prazen, kar bode za igralca olajševalno.

Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske od 13. do 19. t. m. Rodilo se je 20. otrok. Umrlo je 21 oseb in sicer 1 za skrhalico, 6 za jetiko (3 tuje) in 14 za različnimi bolezni.

Javno naslilstvo. Predvčerajšen popoldne je v »Frgolinovi« gostilni na Emontski cesti samski delavec Leopold Starin iz Bič v kamniškem okraju napravil na pijači 68 vin. dolga, katerega ni hotel plačati. Natakarica je to ovadila stražniku, ki se je takoj o zadevi informiral. Starin je varnostnemu organu takoj začel na najarojevščini odgovarjati in mu nikakor ni hotel povedati svojega imena, nakar mu je stražnik napovedal aretacijo. Po napovedbi aretacije se je Starin

zagual v stražnika ter mu začrpal plačč. Starin je na pomoč priskočil njegov brat Valentín ter zgrabil stražnika za ovratnik, hoteč mu s tem preprečiti aretacijo. Potem se ga je pa lotil če Leopold in se varnostni organ nikakor ni mogel rešiti iz neprijetnega položaja. Petegn je sabilo ter udaril z njim Leopold in še le potem je zamogel izvršiti svojo dolžnost s tem, da je oba aretoval. Leopold Starin je še na osrednji policijski stražnici napovedal napačno ime ter se bode moral tudi zaradi tega delikta zagovarjati pred deželnim sodiščem.

Kamen vrgel je predstojnecem blizu prelaza na Dolenjski cesti nek zlikovec v okno osebnega vlaka ter razbil šipo. V vozu so bili ljudje, a ni kamen k sreči nikogar zadel. Po zlikovecu se poizveduje.

Delavske gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 55. Macedocev, 74 Slovencev in 8 Hrvatov. 24 Hrvatov je šlo v Inostrost, 14 v Bregene, 7 pa v Kočevje.

Izgubljeno in najdeno. Žena poštne poduradnike g. Alojzija Juranova je izgubila denarnico, v kateri je imela okoli 6 K denarja. — Postojnikova žena g. Amalija Stupanova je izgubila prost bankovec za 20 krov. Najden je nahrbnik z lovskim pasom in patroni.

Na sankalšču je bila pred kramkim izgubljeno črna ženska žepna ura s kratko verižico. Kdor jo je našel naj bo blagovoli oddati na Izanski cesti št. 25.

Dežnik nazaj! naj prinese ali pošlje tisti, kateri ga je vzel v nedeljo zvečer ob pol 11. uri v restavraciji »Pri Lipic«, sicer ga bom pozval z »začetno« črko!

Slovanski jug.

Konec zagrebškega »veleizdajniškega« procesa. Madžarska korrespondenca »Keleti Ertesito«, ki je v najtesnejši zvezi z ogrsko vlado, javlja, da bo zagrebški stol sedmoričec, ki ima končno spregovorito zadnjo besedo o sodbi v znaniem »veleizdajniškega« procesu, skoraj končal proučevanje razpravnih aktov ter oprostil vse otočne krivide in kazni. Skrajni čas je že, da se ta po baronu Rauchu in frankovcih vprizorjena skandalozna afera spravi na pošten način s sveta.

Pogreb »veleizdajnika«. Kako smo že javili, je v petek umrl v Katincih župnik Platon Solarč, eden najstarejših izmed srbskih »veleizdajnikov«. Pogreba, ki je bil v nedeljo, se je udeležilo nebroj narodnega občinstva — Srbov in Hrvatov. Hrvatsko-srbsko koalicijo sta zastopal poslanci dr. Grohovac in dr. Marković. Na krstu so položili venec Hrvati z napisom: »Rodoljubu mučenju — duvarški Hrvati« in Srbi

litruh objavlja sledečo pismo, ki ga je navel v Sippelu. Pisano je na tablici in staro 3000 let. Pisance se glasi: »Moji mali Bibi Zimil Marduk! Samas naj Ti da zaradi mene večno živeti! Kako se Ti godi? Piši mi vendar! Prišel sem v Babilon pa Te nisem našel. Bil sem zelo žalosten. Sporoči mi, kdaj prideš, da se razveselim. Pridi v mareščanu (t. j. listopadu). O, da bi zaradi mene živila večno! Kakor je videti, so se pred 3000 leti ljubili ravnato kakov danes.

* Veliko izseljevanje. Leta 1909 izselilo se je v Zedinjene države 257.105 oseb, oziroma 150.000 več, kakor v prejšnjem letu. Nad 85 odstotkov naseljevalec je prišlo iz Evrope. Največ jih je prišlo iz Avstro-Ogrske, ki je uajsriomašnješa dežela; od tam je prišlo 232.354. Iz Italije je doseglo 221.964, iz Rusije 117.087 naseljevalec. Ostali se porazdelile po drugih deželah. Naseljevanje iz Rumeške je nazadovalo, dočim je iz vseh ostalih evropskih dežel napredovalo.

* Sreč počilo radi nesrečne ljubezeni. Ljubezen je čudna stvar. Da si vsled nesrečne ljubezni končajo življenje ljudje, ali da radi ljubezni zbole ali celo zblazine, je nekaj vsakdanjega. Da se kaj takega pripeti med živalmi, je bolj nenavadno, toda tudi živali niso izvzete posledic nesrečne ljubezni. Kakor poroča francoski list »Terre vaudoise« so v neki hiši pobili pet rac, da so napravile vabljenjem gostom veselje. Ostal je samo racman. Zalostno je hodil po dvorišču, pregledal vse luknje, toda njegovih ljubljenih ženk ni bil nikjer. Odkar je bil sam, se ni dotaknil nobene jedi. Nekega dne so ga našli mrtvega na zapuščenem kraju. Da bi se prepričali, kakšne bolezni je umrl, so racmanu raztelesili ter natančno preiskali. Imel je popolnoma prazen želodec in — počeno srce.

Izpred sodišča.

(izpred tukajnjega porotnega sodišča)

Cerkvenim nabiralnikom nevarja tička. Na zatožni klopi sedita že 13krat in sicer sedemkrat zaradi tativine predkaznovani 49letni Josip Rahne, krojaški pomočnik, pristojen v Voglje, brez stalnega bivališča in Karel Spindler, 55 let stari pisar iz Ljubljane, kateri je bil zaradi tativine in drugih delikov že 56krat kaznovan. Ta dva čedna brata sta se seznanila leta 1887. na Ljubljanskem gradu. Rahne je, dne 5. septembra 1909 ravno odslužil v Gradišču zaradi tativine svojo kazeno 8 let težke ječe. Po njegovi trditvi si je v kaznici prislužil 114 K, katere je kmalu potrosil, potem se pa podal na popovanje. Dne 24. septembra sta se sešla s Spindlerjem pred Vegovim spomenikom v Moravčah. Ker je Spindler trdil, da je »suh«, sta takoj sklenila svojo srečo poskusiti pri nabiralnikih v moravški cerkvi. Spindler se je takoj lotil nabiralnika med tem ko je šel Rahne na kor, in pazil, da tovariško kdo ne zaloti. Vzlio temu, da je neki fant prišel v cerkev, prisvojil si je Spindler vendarle dva nabiralnika, v katerih je bilo kakih 10 do 12 K denarja. Rahnetu je dal 1 K, vse drugo je sam spravil. Spindler taki dejanje. Vso krivdo hoče zvaliti na Rahneta. Pravi, da je le slučajno prišel v cerkev, da bi si jo znotraj ogledal. V cerkvi je zagledal Rahneta, kateri je imel opraviti pri nabiralnikih. Bil je obrnjen s hrbotom proti njemu. Ta Spindlerjeva izjava je Rahnetu ujazila, da je izjavil: »Ako me notri tlači, bom pa po pravici povedal.« Nato je povedal dogodek kakor gori navedeno. Dognalo se je, da sta oba obdolženca tata iznavade, in sta že več let presedela po zaporih in ječah. Rahne ima skupnega zapora 23 let in 9 mesecov.

Obdolženca sta dejanje tajila. Spindler je poudarjal, da je res malo prida človeka, da pa vendar še ni tako propadel, da bi po cerkvah kradel.

Porotniki so glede Spindlerja soglasno zanikali vsa vprašanja, glede Rahnete pa so jih soglasno pritrili, nakar je sodišče Spindlerja oprostilo, Rahnetu pa ob sodilno na 9 let težke ječe z enim postom na mesec poostrene ječe.

Langova hlapca pred sodiščem. Jakob Poglaj, 38 let star, oženjen, pristojen v Ljubljano, in Janez Flander, 19 let star, pristojen v Dev. Mar. v Polje, oba hlapca pri Langu v Ljubljani, sta obdolžena hudo delstva tativine na škodo južne železnice in svojega gospodarja. Glavni posel obdolžencev je bil prevažanje pohištva na južni kolodvor, oziroma od kolodvora v mesto. Umetno je, da sta imela dosti prilike priti v skladie z južnega kolodvora, kar sta izrabljala v to svrhu, da sta z nečuvno prednostjo kradla. Ta tativine sta izvrnila na ta način, da sta v neopazenem

trenutku načudila in skladilko ukrazeno blago na voz, potem ga pa odpeljala. Izmaknila sta na ta način tri bale usnja in dve bali manufakturnega blaga, v skupni vrednosti 578 K 36 v. Dolgo časa so ni posrečili priti storilcem na sled, in le slučajno je prisla mestna policija na to, da poseduje Jože Vidmar, čevljarski mojster, obilo usnja, katerega gotovo ni mogel poštenim potom pridobiti. Nadaljnje temeljite poizvedbe so dograle, da je Vidmar usnje in tudi druge, pri tvrdki Lang ukradene reči dobil od obdolžencev Poglaja in Flandra. Ta dva pa nista samo skupaj kradla, ampak izmikala sta prav na izdaten način vsak za se svojemu gospodarju. Ukradeno pohištvo sta sorodnikom deloma prodala, deloma darovala. Sej sta pa imela kot hlapca tudi dosti prilike za to, ker sta imela vsak dan v skladisču Lang opraviti. Poglaj je napravil svojemu gospodarju 453 K 64 vin., Flander pa 223 K škode. Poglaju se pa odita še druga tatinška sokrivda. Pred okoli štirimi ali petimi leti je bival v Ljubljani tujemu imetju zelo nevaren človek z imenom Franc Kosec, ki se je pa izselil v Ameriko. Ta je ukradel 7 ali 8 kož takozvenega šegrin usnja in ga izročil Poglaju. On je pa to usnje, dasi je dobro vedel, da je ukradeno, prevzel in je prodal svojemu bratu Andreju Poglaju, ki biva v Borovnici. Zaslišane priče so skoro soglasno potrdile, kar sta odkrito priznala obdolženca. — Sodba sledi.

Knjigjevnost.

— Ljubljanski Zvon. Veebina marčevega zvezka: 1. Vojeslav Mole: Iz globin. Vrnitev — Chopin, Marche funebre. — Nokturno. — Tiha pesem. — Valovi večnosti se bližajo. 2. Ksaver Meško: Klic z narodne meje. 3. A. Debeljak: Sanjač v zasneženi poljani. 4. Milan Pugelj: Norec. (Konec prih.). 5. Vojeslav Mole: Gabriele d'Annunzio in njegov novi roman. 6. Anton Trstenjak: Jožef Bovrnjak. 7. C. Golar: Pravljica o slepih očeh in očeh, ki ubijajo. 8. Dr. B. Vošnjak: Guruščevska znanstvena oporoka. (Konec). 9. Književna poročila. Dr. Lokar: Trdina Janez. Zbrani spisi, VII. knjiga: Bajke in povesti. — J. A. Glonar: Dr. Ivan Priatelj: A. S. Puškin, Jevgenij Onjegin. — J. A. Glonar: Janko Šanda, Lazarčič Lindarski. — Pedagoški letopis. — Dr. Vinko Zupan: Iz jugoslovenske literike. 10. Gledišče. Slovensko gledišče v Ljubljani. W. A.: Drama. — Dr. Ljud. Pivko: Slovensko gledišče v Mariboru. 11. Razni zapiski. O glagolitih. — Milan vit. Rešetar. — † Blaž Matek. — »Mojavsko-slezška revue«.

— Stenografe (Glasilo hrvatskega stenografskega društva v Zagrebu, izide vsak mesec razen v juliju in avgustu ter stane na leto za nečlane 4 K) pozdravlja v svoji februarški številki s toplimi besedami največji odlok hrvatske vlade, s katerim se je izpravevalna komisija za stenografijo v Zagrebu konstituirala tudi za slovensko stenografijo. Urednik, naš štajerski zemljak g. prof. Mijo Vamberger pravi: »Ko je tako Slovencem najpripravnejše otvorjen v Hrvatski pristop k polaganju izpita iz slovenske stenografije, naj samo pridejo — saj pridejo med svoje.« — Zadnja številka tega stenografskega glasila obsegata 16 strani člankov in poročil in 9 strani stenografskega pisma. V članku »Stenografija in književniki« naglaša V. (amberger), kolike važnosti bila stenografija za književnike, ki mnogo pišejo; pokojni slavist Oblak je mogel v par letih samo radi tega toliko napisati, ker si je beležek stenografiral. — Slovenski stenografi naj bi sedaj naročali »Stenografa« (urednik prof. M. Vamberger. Zagreb, Trenkova ulica 11, blagajnik prof. Ivan Jamnicki, Mihanovičeva ulica 8).

Telefonska in brzojavna poročila.

Zopet nesreča na južni železnici.

Zagorje ob S. 2. mar. Brzovl. 6 je danes ponocni med Zagorjem in Trbovljem trčil ob skalo, ki je padla na tir. Poškodovan je lokomotiva, druge nesreče ni bilo. Vzrok neprestnih nezgod je pač to, da je južna železnica iz neumestne štedljivosti odustila več čuvanje na tej progi.

Počanska zbornica.

Dunaj, 2. marca. Zbornica nadljuje prvo čitanje proračunna. Prvi je govoril ministriški predsednik baron Bienerth. V svojem govoru se niti z besedico ni dotaknil stoličja vladne in obljudljene rekonstrukcije kabine. Iz njegovega govora je zanimivo samo to, da je napovedal, da se ustanovi cesarska komisija v avro-

revnje državne uprave. Za Bienerthom je govoril dr. Kramar. Naglašal je, da nima »Slovenska Enota« nobenega povoda sprememiti svojega stoličja napram vlasti, če tudi je in kabinetu izstopil minister dr. Schreiner. Na to je govoril o svojem potovanju v Petrograd ter končal svoja izvajanja s zatrdom, da se bo »Slov. Enota« borila proti vlasti, dokler je ne strmoglav. Bori pa se proti ministru ne samo in naravnih, marveč pred vsem iz državnih motivev.

Na krivdorek porotnikov sta bila Poglaj in Flander obsojena vsak na 3 leta težke ječe.

Radi bogoklestva.

Dunaj, 2. marca. Rusinja dr. Angela Balabanov je bila pred sodiščem v Trstu otočena, češ, da je na raznih predavanjih rabila bogokletne izraze. Tržaško sodišče jo je oprostilo, a sedaj jo je najvišje sodišče obesidovalo radi bogoklestva v trimesečno ječo in po prestani kazni na izgon iz Avstrije.

Dr. Luegerjeva boleznen.

Dunaj, 2. marca. Luegerjeva boleznen se je danes nevarno shujšala. Bolnik diha težko in odklanja vsako hrano; moči rapidno pojema, noge postajajo mrzle, gotov znak bližajoče se katastrofe. Lueger najhrže današnje noči ne bo več preživel.

Slučaj Schmorantza.

Dunaj, 2. marca. Naučno ministruje je izdalо dekret, s katerim odpušča s 1. septembrom iz službe mariborskega okrajnega šolskega nadzornika Schmorantzerja, češ, da je imenovan za vladniškega učitelja, kakor da bi to mesto ne bilo združljivo z šolskim nadzorništvom. Na Schmorantzerjevo mesto pride nekini nemščar.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 2. marca. Iz povsem zanesljivega vira javljajo, da bo hrvatski sabor sklican 18. t. m. Bon dr. Nikola pl. Tomašić bo o tem oficijalno obvestil hrvatsko - srbsko koalicijo na njeni skupščini v petek 4. tega meseca.

Avtrijsko brodovje v Baru.

Bar, 2. marca. Včeraj je semkaj prispealo avstrijsko vojno brodovje pod poveljstvom podadmirala Hauserja. Bar je bil ves v zastavah. Avstrije je pozdravil avstrijski poslanik Giessl in trije knezovi odpolanci. Na trdnjavci so grmeli topovi. Podadmiral Hauser se je s 23 častniki z avtomobili odpeljal na Cetinje. Deputacija ostane na Cetinju do petka.

Ruski trgovski muzej v Belgradu.

Belgrad, 2. marca. Po posredovanju mednarodne banke se imata tu v kratkem ustanoviti ruski trgovski muzej. Kompetentni ruski krogci so temu projektu zelo naklonjeni.

Iz srbske skupščine.

Belgrad, 2. marca. Po sklepnu skupščini se ima gotovina iz fonda »Menafi Sanduk« porabiti izključno za Niš in sicer 180.000 za podporo niški občini za zgradbo gimnazijalne poslopja, 80.000 za zgradbo poljedelske postaje in 73.000 za zgradbo okrajne bolnice.

Srbsko posojilo.

Belgrad, 2. marca. Te dni je prispealo semkaj prva pošiljatev srbskega 150milionskega posojila. Došlo je 160 vrečic po 20.000 frankov, v celoti torej tri milijone 200.000 dinarjev. Odslej bo vsak dan poslanih 160 vrečic, dokler ne bo izplačanih vseh 150 milijonov.

Dr. Milovanović pot v Carigrad.

Belgrad, 2. marca. Minister dr. Milovanović je danes odpotoval v Carigrad, kjer ostane teden dni. V soboto ga sprejme v posebni avdijenciji sultana Mohamed.

Srbija zahteva sandžak Novi pazar.

Belgrad, 2. marca. Listi pišejo, da se Srbija pridruži balkanski federaciji, ki jo snuje Rusija, samo pod pogojem, ako da Turčija v zakup Srbiji proti primerni odškodnosti sandžak Novi pazar in sicer za 100 let.

Turčija se oboročuje.

Skopje, 2. marca. Na mojo vojno neprestano vojaški posebni vlaiki orožje in streljivo. Na bolgarski meji so še vedno na dnevnom redu spopadi med turškimi in bolgarskimi vojaki. V Jadrne so pripeljali več ravnih vojakov, med njimi tudi enega častnika.

Srbko-bolgarska brzojavna in telefonska konvencija.

Sofija, 2. marca. Danes so ta podpisali pohlašenci bolgarske in srbske vlade brzojavno in telefonsko konvencijo, sklenjeno med Bolgarsko in Srbijo. Ravnatelj bolgarskih pošti bo spremljal srbske deležne do Carigrada.

Pot kralja Petra v Petrograd.

Petrograd, 2. marca. Srbski kralj Peter pride vsejek 21. marca. Kralj ostane na carinem dvoru do 27. t. m. Spremlja ga besta ministriki pred-

odnik Nikolaj Pašić in minister zunanjih del dr. Milovanović.

Slovenska trgovska zbornica.

Petrograd, 2. marca. Slovenska trgovska zbornica je imela sejo, na kateri je razpravljala o organizaciji slovenskega trgovstva. Na novo je zbornici pristopilo 35 članov. V Moski se je ustanovile tudi slovenska trgovska zbornica. Tej bo odstopila petrogrška praktični del svojih poslov, sebi pa bo pridržala samo rešitev teoretskih vprašanj in organizacije. V kratkem se ima ustanoviti slovenska trgovska zbornica v Kijevu, v Odesi pa opravlja posle take zbornice društvo »Vostok«.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Darila.

Upravnost našega lista so pos-

ta dražba sv. Cirila in Metoda:

G. sp. Šku ko Fis v Skofiji Loka K 12 91
darovali Škofovčani ob prički predavanja
dne 25. feb. kot odgovor Cirilmotodariji.

— G. Ed. Zukrajšek v Starem trgu pri
Rakeku K 41 60 v odgovor na Cirilmotodariji
za dražbi prodan razb. t. kužarec
z gesmom:

Kužarec se razbil je,

več vinca ne drži,

a na naša Ciril-Metodova družba

naj tisočrat živi

G. Ivan Kunkler, naš italij v ptujski okroži K 15. Dar učiteljstva okoliške šole
Ptuj Cirilmotodariji, namsto vence prof.
Josipa Zeleniku, iskrenemu prijatelju šole
in učiteljstva, velikemu dobrotniku mladih.

Bralno društvo v Mengu K 10
mesto vence na krsto g. Gregor Hrvat v
Mengu — G. Jodica Mahorčič v Divati

hotel Central K 12 nabrala v odgovor
Slovencu. — G. L. Kopac, učitelj v Postojni K 3, nabral v hotelu pri »Kroni«
pri igri lov na petelinu. — G. Fr. Lah,
trgovec v Ložu 1 K, plačal g. L. Modic
kot kazen, ker ni hotel divjadične nesti ter
se odtegn